

23. mars 2009
SÍ-50460

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki með síðari breytingum, þskj. 693 – 409. mál.

Vísað er til bréfs viðskiptanefndar Alþingis, dags. 17 mars sl., þar sem óskað er eftir umsögn Seðlabanka Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki með síðari breytingum.

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á XII. kafla laganna um endurskipulagningu fjárhags fjármálafyrirtækja, slit þeirra og samruna við önnur fjármálafyrirtæki.

Afhending fjármálafyrirtækis til bráðabirgðastjórnar

Í 5. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á 100. gr. a sem lögleidd var með lögum nr. 125/2008. Eins og fram kemur í athugasemdum með frumvarpi þessu var ákvæðum laga nr. 125/2008 ekki ætlað að gilda til frambúðar enda var verið að bregðast við mjög óvenjulegu ástandi. Í 5. gr. frumvarpsins er kveðið á um reglur um heimild Fjármálaeftirlitsins til að skipa fjármálafyrirtæki, sem eftir því leitar, bráðabirgðastjórn. Seðlabankinn tekur undir að þörf sé á ákvæði af þessu tagi til frambúðar.

Sú staða getur komið upp að fjármálafyrirtæki tilkynni Fjármálaeftirlitinu ekki um versnandi stöðu. Stjórnendur fyrirtækisins gera Fjármálaeftirlitinu ekki viðvart um málefni sem þeir hafa vitneskju um að hafi úrslitapýðingu fyrir áframhaldandi rekstur félagsins. Fjármálaeftirlitið kann e.t.v. að sjá við yfirferð skýrsluskila að staðan er orðin óviðunandi eða slíkt kemur fram í tengslum við eftirlitsheimsókn. Þrátt fyrir þetta ber að hafa hugfast að fjárhagsstaða fjármálafyrirtækis getur breyst á mjög skömmum tíma til hins verra. Seðlabankinn telur því að skerpa megi á orðalagi 1. ml. 1. mgr. og í stað orðsins “*getur*” *stjórn þess upp á sitt einsdæmi leitað eftir því við Fjármálaeftirlitið, komi orðið “berir” stjórn þess.*

Réttaráhrif dómsúrlausnar um slitameðferð

Í II. – IV. kafla laga nr. 90/1999, um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum er kveðið á um réttaráhrif þess að bú fjármálafyrirtækis

sem er þátttakandi í greiðslukerfi er tekið til gjaldþrotaskipta. Í 4. gr. laganna segir m.a. að öll greiðslufyrirmæli, svo og greiðslujöfnun, skuli vera að öllu leyti bindandi gagnvart þriðja manni, jafnvel þó að bú þátttakanda sem fyrirmælin gaf sé tekið til gjaldþrotaskipta, enda séu fyrirmælin komin til greiðslukerfisins áður en úrskurður um gjaldþrot er kveðinn upp. Í 5. gr. segir að uppgjörsaðili annist efndalok greiðslufyrirmæla í greiðslukerfi og að allar innstæður eða verðbréf á uppgjörsreikningum eða lántökuréttindi honum tengd sé uppgjörsaðila heimilt að nota til uppgjörs skuldbindinga þátttakanda gagnvart greiðslukerfi á þeim degi sem gjaldþrotaskipti hefjast. Í 9. gr. segir að um veðtryggingu sem veitt er í rafréfum, eða erlendum verðbréfum sem eru rafrænt skráð á viðurkenndan hátt að lögum, skuli að öllu leyti fara fram samkvæmt lögum þess ríkis þar sem rafræn skráning verðbréfa fer fram.

Lög nr. 90/1999 eru innleiðing á tilskipun 98/26/EB¹ um endanlegt uppgjör í greiðslukerfum og telur Seðlabankinn nauðsynlegt að væntanleg breyting á lögum nr. 161/2002 raski ekki gildi þessara ákvæða. Æskilegt væri að þetta kæmi fram í lagatextanum.

Tilkynning um slitameðferð

Í 6. gr. laga nr. 90/1999 er kveðið á um að hafi bú þátttakanda verið tekið til gjaldþrotaskipta skuli héraðsdómari tilkynna það þegar í stað til Fjármálaeftirlitsins og Seðlabanka Íslands, með símskeyti, símbréfi eða rafrænum hætti. Í 3. mgr. 99. gr. laga 161/2002 með síðari breytingum er hins vegar eingöngu kveðið á um að dómstóll skuli sjá til þess að Fjármálaeftirlitinu verði tilkynnt þegar í stað um framkomna beiðni lánastofnunar um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings. Fullt samræmi virðist því ekki vera þarna á milli laga og æskilegt væri að þetta kæmi fram með beinum hætti í væntanlegri breytingu á lögum nr. 161/2002.

Fjárhagslegar tryggingarráðstafanir

Með lögum nr. 46/2005 um fjárhagslegar tryggingarráðstafanir var tilskipun 2002/47/EB² innleidd í íslenskan rétt. Í 6. gr. þeirra laga er að finna sérákvæði um áhrif gjaldþrotaskipta og skuldajöfnuð til uppgjörs. Í 1. mgr. 7. gr. frumvarpsins segir að við slit fjármálafyrirtækis gildi sömu reglur og við gjaldþrotaskipti um gagnkvæma samninga þess og kröfur á hendur því að öðru leyti en því að dómsúrskurður um að það sé tekið til slita leiðir ekki sjálfkrafa til þess að kröfur á hendur því falli í gjalddaga. Seðlabankinn telur

¹ Directive 98/26/EC of the European Parliament and of the Council of 19 May 1998 on settlement finality in payment and securities settlement systems.

² Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of 6 June 2002 on financial collateral arrangements.

mikilvægt að skýrt sé að væntanleg breyting á lögum nr. 161/2002 raski ekki gildi þessara ákvæða. Æskilegt væri að þetta kæmi fram í lagatextanum.

Meginatriði frumvarpsins eru nýjar reglur um slitameðferð fjármálafyrirtækja. Gert er ráð fyrir að skipuð verði sérstök slitastjórn sem hefur um flest sömu heimildir og skiptastjóri þrotabús. Slitastjórnin skal hafa að markmiði að fá sem mest fyrir eignir fjármálafyrirtækis, þar á meðal með því að bíða eftir efndatíma krafna fremur en að koma þeim fyrir í verð. Gert er ráð fyrir því að gefin verði út innköllun þar sem kröfuhöfum gefst kostur á að lýsa kröfum sínum til slitastjórnar. Þá munu kröfuhafar með samsvarandi hætti og við gjaldþrotaskipti geta gætt hagsmuna sinna og átt þess kost að bera ágreining um réttmæti krafna sinna og um ákvarðanir og ráðstafanir slitastjórnar undir dómstóla. Með frumvarpinu er verið að koma á mótis við þær athugasemdir sem kröfuhafar haf gert eftir bankahrunið og gera ferlið við slit bankanna gegnsærra.

Seðlabanki Íslands styður að frumvarpið nái fram að ganga.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarbankastjóri

Sigríður Logadóttir
aðallögfræðingur